

Examen VWO
2018

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 16.30 uur

Grieks

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 26 vragen en een vertaalopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

- Regel 471 Τὴν
- 2p 1 a. Citeer uit het voorafgaande het Griekse woord waarmee naar dezelfde persoon verwezen wordt als met Τὴν (regel 471).
b. Citeer uit het vervolg (t/m φωνή regel 472) het Griekse woord waarmee naar dezelfde persoon verwezen wordt als met Τὴν (regel 471).

Regel 471 Τὴν δ' ἅμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλε φρένα

In deze regel wordt eerst een lijdend voorwerp genoemd (Τὴν) en daarna een toespitsing van dit lijdend voorwerp (φρένα).

- 1p 2 Citeer uit de regels 488-494 (εἴ t/m σίδηρος) de twee Griekse accusativi die in dezelfde relatie tot elkaar staan.

Regel 471-472 τὸ t/m φωνή

Uit het vervolg blijkt dat van de in deze regels beschreven lichamelijke verschijnselen er één slechts kort duurt.

- 1p 3 Leg dat uit. Baseer je antwoord op het vervolg (t/m ἀμφαφάσθαι regel 475).

Regel 467-475 Τὴν t/m ἀμφαφάσθαι

Odysseus maakt zich in de Odyssee wel vaker niet onmiddellijk bekend.

- 2p 4 Noteer de namen van vier andere personages uit de Odyssee aan wie Odysseus zijn identiteit niet onmiddellijk bekendmaakt. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Regel 479 ἔτραπεν, regel 480 λάβε en regel 481 φώνησέν

Om metrische redenen eindigt de derde persoon enkelvoud in deze regels nu eens op -εν, dan weer op -ε.

- 1p 5 Leg uit om welke metrische reden in regel 480 **niet** de vorm λάβεν kan staan in plaats van λάβε.

Regel 479-486 τῆ t/m πύθεται

In deze regels staat slechts één persoonsvorm in het imperfectum.

- 2p 6 a. Citeer de desbetreffende Griekse persoonsvorm.
b. Verklaar het gebruik van het imperfectum in deze context.

Regel 482-490 Μαῖα t/m γυναῖκας

Bij Homerus kunnen goden de mensen gedachten ingeven en ingrijpen in de gebeurtenissen.

- 2p 7 a. Beschrijf in eigen woorden een voorbeeld uit de regels 482-490 (Μαῖα t/m γυναῖκας) van het ingeven van gedachten bij mensen door goden.
b. Beschrijf in eigen woorden een voorbeeld uit de regels 482-490 (Μαῖα t/m γυναῖκας) van het ingrijpen in de gebeurtenissen door goden.

1p 8 Regel 493-494 Οἴσθα t/m σίδηρος
Noteer in het Nederlands het tertium comparationis van deze vergelijking.

Regel 474-494 ἦ t/m σίδηρος

In een samenvatting van de Odyssee schrijft J.T. Bergman:

“De oude Euryclea, hem ten dienste staande, herkent haar geliefde Vorst en Heer aan een litteken boven de knie. Van vreugde bevangen en buiten zichzelf, wil zij het aan Penelope te kennen geven, die er toevallig geen acht op slaat. Odysseus gebiedt haar het stilzwijgen, onder heilige belofte haar te zullen sparen bij de aanstaande zuivering van zijn huis.”

2p 9 Beschrijf in eigen woorden twee zaken uit bovenstaand citaat die **niet** overeenkomen met de inhoud van de regels 474-494 (ἦ t/m σίδηρος). Ga in je antwoord in op zowel bovenstaand citaat als op het Grieks.

Regel 495 Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν

1p 10 Noteer uit de regels 482-490 (Μαῖα t/m γυναικάς) het nummer van de regel waarvan de inhoud eenzelfde functie heeft in de speech van Odysseus als de inhoud van regel 495 in de speech van Eurycleia.

Regel 497-498 δὴ t/m εἶσι

Deze regels kunnen worden opgevat als kritiek op eerdere woorden van Odysseus.

2p 11 Leg dat uit. Ga in je antwoord in op zowel de inhoud van de regels 497-498 (δὴ t/m εἶσι) als de woorden van Odysseus in de regels 485-490 (Ἄλλ' t/m γυναικάς).

Regel 504 τὰ γὰρ πρότερ' ἔκλυτο πάντα

1p 12 Citeer het Griekse zelfstandig naamwoord uit de regels 467-472 (Τὴν t/m φωνή) waarmee hetzelfde bedoeld wordt als met τὰ πρότερ' in regel 504.

Tekst 2

Regel 1-4 Αὐτὰρ t/m ἔειπεν

Odysseus had na zijn terugkeer een andere identiteit aangenomen.

1p 13 Citeer uit de regels 1-4 (Αὐτὰρ t/m ἔειπεν) het Griekse woord dat naar die andere identiteit verwijst.

Regel 5-7 Οὗτος t/m Ἀπόλλων

μὲν in regel 5 markeert het eerste element van een tegenstelling.

1p 14 Beschrijf in eigen woorden beide elementen van deze tegenstelling.

- Regel 12-14 τίς t/m μέλαιναν
- 2p 15 a. Van welk stilistisch middel is deze zin in zijn geheel een voorbeeld?

In deze zin komt ook een tegenstelling voor.
b. Beschrijf deze tegenstelling in eigen woorden.

- Regel 16 ἀκωκή
Het woord ἀκωκή komt in de Ilias veel vaker voor dan in de Odyssee.
- 1p 16 Leg uit dat het niet verbazingwekkend is dat dit woord vaker in de Ilias voorkomt. Baseer je antwoord op de achtergronden van de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

- Regel 22 πεσόντα
- 1p 17 Citeer uit het voorafgaande (vanaf Ἐκκλίνθη regel 17) het Griekse woord dat de oorzaak aangeeft van πεσόντα.

- Regel 27 Ξεῖνε
- 1p 18 Noteer het nummer van de regel uit het vervolg (t/m ἐφήπται regel 41) waarin het voor de vrijers voor het eerst duidelijk wordt dat het Odysseus is die tegen hen spreekt.

- Regel 30-32 τῷ t/m κατακτεῖναι
Deze regels worden door B. Aafjes als volgt weergegeven:
“Wij voeren je als aas aan onze gieren!”
Zo spraken daar die dwazen ondereen.
Want ieder van hen meende dat Odysseus die man gedood had uit onhandigheid.”
- De grammaticale structuur van het Grieks is in deze vertaling niet geheel overgenomen.
- 2p 19 a. Leg dit uit met betrekking tot γῦρες. Ga in je antwoord in op zowel het Grieks als de vertaling.
b. Citeer het Griekse tekstelement dat is weergegeven met ‘uit onhandigheid’.

- Regel 39-40 οὔτε t/m ἔσεσθαι
- 2p 20 Beschrijf in eigen woorden uit welke drie daden dit bleek. Baseer je antwoord op het voorafgaande (vanaf Τοῦς regel 34).

- Regel 51 ἄλλα
- 1p 21 Beschrijf in eigen woorden welke twee zaken concreet bedoeld worden met ἄλλα. Baseer je antwoord op het vervolg (t/m κεχολῶσθαι regel 59).

- Regel 54 πέφαται
- 1p 22 Citeer uit het voorafgaande (vanaf Εἰ regel 45) het Griekse woord dat naar dezelfde toestand verwijst als πέφαται.

Regel 45-59 Εἰ τ/μ κεχολῶσθαι

De speech van Eurymachus valt in drie delen uiteen.

3p 23 Vat elk van deze drie delen kort samen.

Algemeen

Op de Fiji-eilanden worden de epische liederen door een voorouder aan de zanger in de slaap of tijdens een trance geleerd.

1p 24 Wie heeft bij Homerus dezelfde functie als de voorouder van de zanger op de Fiji-eilanden?

Het houten paard speelt bijna geen rol in de Odyssee. Toch komt het houten paard kort ter sprake.

1p 25 Bij welke gelegenheid komt het houten paard ter sprake? Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.

In de Romantiek treedt in de literatuur vaak een held op die gekenmerkt wordt door de volgende punten: (a) Hij is emotioneel instabiel; (b) hij is verleidelijk en seksueel aantrekkelijk; (c) hij lijdt graag; (d) hij zoekt risico's op.

2p 26 Welke twee van de bovenstaande punten zijn kenmerkend voor Odysseus? Geef van elk van deze twee punten een voorbeeld. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.

Tekst 3

Bestudeer de inleiding en de aantekeningen bij Tekst 3.

38p Vertaal de regels 99 t/m 114 in het Nederlands.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.